

ХОРХЕ ЛУИС БОРХЕС
НЕВЕЖЛИВИЯТ
ЦЕРЕМОНИАЛМАЙСТОР
КОЦУКЕ-НО СУКЕ

Превод от испански: Румен Стоянов, 1994

chitanka.info

Безчестникът от тази глава е невежливият церемониалмайстор Коцуке-но Суке, злокобен служител, предизвикал падението и смъртта на господаря на Кулата на Ако и не пожелал да се премахне сам като рицар, когато заслуженото отмъщение го застрашило. Той е човек, който би трябвало да получи благодарността на всички люде, защото пробудил ценна вяръност и бил печалният и необходим повод за едно безсмъртно начинание. Стотина романи, монографии, докторски дисертации и опери възпоменават събитието — да не говоря за излиянията в порцелан, прошарени лапис-лазули и лак. Дори подвижният целулоид му служи, тъй като Поучителната история за четиридесет и седемте водители — такава е неговото име — е най-повтарящото се вдъхновение на японския кинематограф. Добросъвестната слава, която това пламенно внимание утвърждава, е нещо повече от оправдание: тя е непосредствено справедлива за всекиго.

Следвам изложението на А. Б. Митфорд, който пропуска постоянните отклонения, предизвиквани от местната обаяреност, и предпочита да се занимава с движението на славната случка. Тази добра липса на „ориенталщина“ позволява да подозирам, че става дума за пряк превод от японски.

РАЗВЪРЗАНАТА ЛЕНТА

В гаснещата пролет на 1702 прославеният владетел на Кулата на Ако трябвало да приеме и угости един императорски пратеник. Две хиляди и триста години на любезност (някои от тях митологични) били усложнили печално церемониала на посрещането. Пратеникът представлявал императора, ала като намек или символ: отсянка, на която било не по-малко нецелесъобразно да се наблегне, отколкото да се смекчи. За да избегне прекалено лесните съдбовни грешки, един служител от двора на Едо го предшествал в качеството на церемониалмайстор. Далеч от дворцовото удобство и осъден на планинско летуване, което трябва да му се е видяло изгнание, Кира Коцуке-но Суке давал, без изящество, указанията. Понякога раздувал до нахалство учителския тон. Ученикът му, владетелят на Кулата, се стремил да прикрива тези подигравки. Не знаел да отвръща и дисциплината му забранявала всякакво насилие. Едно утро обаче лентата на учителската обувка се развързала и притежателят ѝ

помолил владетеля да му я завърже. Господинът го сторил скромно, ала с вътрешно възмущение. Невежливият церемониалмайстор му рекъл, че наистина бил непоправим и че само грубиян бил способен да претупа един тъй несръчен възел. Владетелят на Кулата извадил меча и нанесъл удар. Другият побягнал с чело, едва-едва подписано само от нежна нишка кръв... Подир няколко дни военният съд се произнесъл срещу наранителя и го осъдил на самоубийство. В централния вътрешен двор на Кулата на Ако издигнали подиум с червена плъст и на него се показал осъденият, и му връчили кинжал от злато и драгоценни камъни; той на всеослушание признал вината си и едно по едно се разсъблякъл до пояс и си разпрал корема с две обредни рани, и умрял като самурай, и най-далечните зрители не видели кръв, защото плъстта била червена. Един беловлас и грижовен мъж го обезглавил с меч: съветникът Кураносуке, неговият кръстник.

ПРИВИДНИЯТ БЕЗЧЕСТНИК

Кулата на Такуми-но Ками била иззета; неговите водители — разпръснати, семейството му — разорено и почернено, името му — свързано с презрение. Един слух твърди, че същата нощ, когато се самоубил, четиридесет и седем от неговите водители се събрали навръх една планина и замислили съвсем точно онова, което трябвало да се случи подир година. Истината е, че били принудени да действат сред оправдани бавения и едно от сборищата им се провело не на недостъпен планински връх, а в горски параклис, една посредствена постройка от бяло дърво без друга украса освен правоъгълната кутия, съдържаща огледало. Жадували мъст и мъстта трябва да им се е виждала непостижима.

Кира Коцуке-но Суке, омразният церемониалмайстор, бил укрепил своя дом и облак от стрелци с лъкове и фехтовачи охранявал неговия паланкин. Разчитал на непоковарими съгледвачи, точни и тайни. Никого не дебнели и следели така, както предполагаемия предводител на отмъстителите: Кураносуке, съветника. Той го забелязал случайно и основал отмъстителния си кроеж върху това сведение.

Преместил се в Киото, град, ненадминат в цялата империя по цвета на своите есени. Оставил се да го увлекат бардаците, игралните домове и пивниците. Въпреки белите си коси, смесил се с блудници и

поети, че и с по-лоши люде. Веднъж го изхвърлили от една пивница и осъмнал заспал върху някакъв праг, с глава, отъркаляна в повърнатото.

Един мъж от Сацума го познал и рекъл с тъга и гняв: *Не е ли този, случайно, онзи съветник на Асано Такуми-но Ками, който му помогна да умре и който, вместо да отмъсти за своя господар, се отдава на наслади, а не на срама? О, ти, недостойни за името самурай!*

Настъпил заспалото му лице и плюл върху него. Когато съгледвачите разобличили тази пасивност, Коцуке-но Суке усетил голямо облекчение.

Събитията не спрели дотук. Съветникът отпратил жена си и най-малкия от синовете си и купил любовница от някакъв бардак, прочуто безчестие, което възраждало сърцето и отпуснало боязливото благоразумие на врага. Накрая той махнал половината от стражите си.

Една от свирепите зимни нощи на 1703 четиридесет и седемте водители си дали среща в разтурена цветна градина из околностите на Едо, близо до един мост и до работилницата за карти за игра. Отивали със знамената на своя господар. Преди да подхванат нападението, предупредили съседите, че не става въпрос за безобразие, а за строго справедлива военна операция.

БЕЛЕГЪТ

Две дружини нападнали двореца на Кира Коцуке-но Суке. Съветникът командвал първата, която нападнала лицевата врата; втората — най-големият му син, който скоро щял да навърши шестнадесет години и умрял през онази нощ. Историята знае различни моменти от този тъй ясен кошмар: рискованото и махалообразно спускане по възжените стълби, барабанът за нападение, втурването на бранителите, стрелците с лък, поставени на терасата покрив, прякото насочване на стрелите към жизненоважните органи на мъжа, порцеланите, опошлени с кръв, пламтящата смърт, която сетне е ледена, безсрамието и безредията на смъртта. Деветима водители умрели; бранителите не били по-малко храбри и не поискали да се предадат. Току след полунощ всяка съпротива секнала.

Кира Коцуке-но Суке, срамната причина за тази вярност, не се появявал. Търсили го из всички кътчета на възбунения дворец и вече не очаквали да го намерят, когато съветникът забелязал, че постелките

на леглото му били още топли. Повторно затърсили и открили тесен прозорец, прикрит от бронзово огледало. Долу, откъм усойно вътрешно дворче ги гледал мъж в бяло. Десницата му държала треперлив меч. Когато слезли, мъжът се предал без бой. Челото му разчертавал белег: стара рисунка от стоманата на Такуми-но Ками.

Тогава кървавите водители се хвърлили в нозете на омразника и му рекли, че са офицерите на господаря на Кулата, за чиято пагуба и чийто край той бил виновен, и го помолили да се самоубие, както подобава на един самурай.

Напусто предложили тази почтеност на раболепния му дух. Бил недостъпен за честта мъж; в предутрото се наложило да го заколят.

СВИДЕТЕЛСТВОТО

Щом тяхната мъст била задоволена (ала без гняв и без вълнение, и без жалост), водителите се отправили в храма, съхраняващ мощите на техния господар.

В един котел носят невероятната глава на Кира Коцуке-но Суке и се редуват да я пазят. Пресичат полята и провинциите под искрената светлина на деня. Хората ги благославят и плачат. Князът на Сендай иска да ги подслони, ала отвърщат, че почти от две години ги чака техният господар. Пристигат в тъмната гробница и поднасят вражата глава.

Върховният съд произнася присъдата си. Каквато и очакват: предоставя им се предимството да се самоубият. Всички го изпълняват, неколцина с пламтящо спокойствие, и лягат до своя господар. Мъже и момчета идват да се молят в гробницата на тези тъй верни мъже.

МЪЖЪТ ОТ САЦУМА

Между стичащите се има едно прашно и морно момче, което трябва да е дошло отдалече. Просва се пред паметника на Оичи Кураносуке, съветника, и казва гласно: *Аз те видях проснат пред вратата на един бардак в Киото и не съобразих, че си обмислял отмъщението за твоя господар, и те взех за войник без вяра, и те заплюх в лицето. Дошъл съм да ти поднеса удовлетворение:* Каза това и извърши харакири.

Игуменът се смилил над храбростта му и го погребал на мястото, където лежали водителите.

Този е краят на историята за четиридесет и седмината верни мъже освен ако тя няма край, защото другите мъже, които може би не сме верни, ала никога не губим напълно надеждата да бъдем верни, ще продължим да ги почитаме с думи.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.